

tniki, temveč delavci, ter da je mogoče povezavo med univerzo in gospodarstvom koncipirati tudi drugače, ne kot služenje kapitalu, temveč kot produkcijo teorije politične ekonomije delavskega razreda.

Že leta 1973, desetletje po Polanyijevem posegu, ameriški sociolog Daniel Bell v svoji vplivni študiji *The Coming of Post-Industrial Society* naklonjeno piše o invaziji ekonomskih načel v znanost (Bell, 1973: 174), vključitvi znanosti v strukturo ekonomije skozi institucionalizacijo raziskovanja (ibid.: 196) ter o razvoju ter prihodnjih možnostih in metodah načrtovane tehnološke oziroma znanstveno spodbujane gospodarske rasti (ibid.: 196–212). Načelna in odločna zavrnitev centralnega planiranja je bila za realno obstoječi kapitalizem aktualna le, dokler je bilo to »konkurenčna prednost« realno obstoječih socializmov in keynesianskih modelov kapitalizma. V prelomnem letu 1973 (leto državnega udara v Čilu kot prvega obsežnega neoliberalnega družbenega eksperimenta in naftnega šoka, ki je bil eden izmed sprožilcev krize keynesianškega modela kapitalizma) se zdi, da je polemika o socialističnem računu končana in dejansko stvar preteklosti – centralno planiranje, načrtovan in racionalno voden tehnološki razvoj in zavestna integracija znanosti v gospodarstvo postanejo kapitalistična realnost, zaradi česar strastne obsodbe centralnega planiranja, kot sta Hayekova in Polanyijeva, postanejo obrobne zgodovinske kuriozitete. Kapitalizem naenkrat, ko se znajde v krizi oziroma smrtnih krčih tako socializem kot keynesianizem, nima več težav s centralnim planiranjem. Ključno vprašanje tako ni čista ali uporabna znanost – ne ena ne druga sama po sebi ne nosi vnaprejšnje političnega predznaka –, temveč uporabna znanost za delo ali za kapital, kjer čista znanost predstavlja le vmesno, včasih taktično nujno postajo na poti do enega ali drugega družbeno-političnega cilja.

Zgodovinski rezultat dobrih treh desetletij realno obstoječega neoliberalizma je odmik od klasične demokracije in razvoj nove, hibridne družbene delitve dela, kjer se tehnokratske družbene elite ukvarjajo s kapitalističnim planiranjem, medtem ko »višje načelo« usodne nevednosti in prilagoditvenega »življenjskega sloga« velja le za množice. Z razvojem tehnokratskega kapitalističnega planiranja se sledi Hayekovih in Polanyijevih¹² idej prenesejo na »civilno družbo« oziroma na, ko osre-

12 In tudi Popperjevih, čeprav se s Popperjem na tem mestu ukvarjam le obstransko. Popper je izjemno zanimiv in za zgodovino neoliberalne epistemologije nedvomno nad vse pomemben avtor, saj je tako netipičen predstavnik neoliberalne misli – mladostni marksist in delni socialdemokrat, ki se ni nikoli ukvarjal s striktno ekonomskimi vprašanji – kot Hayekov sopotnik in prijatelj ter član društva Mont Pelerin. A glede na prostorske in tematske omejitve bi obravnavo Popperjeve epistemologije predstavljala preobsežen ekskurz. Naj za zdaj omenimo le, da je Popperjeva ideja odprte družbe pomembno vplivala na Sorosevo filantropko dejavnost in spodbudila ustanovitev mreže nevladnih